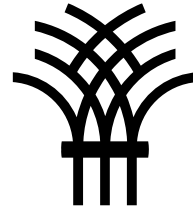

VESTFOLD OG TELEMARK
BONDELAG

**Matjorda er vårt næringsareal og
grunnlaget for nok mat i verden – hva
med egen nedbygging?**

Aslak Snarteland,

leder i Vestfold og Telemark Bondelag

Jordvernmøte på Gjennestad

23.11.2021

Fra festtaler til konkret handling...

Alle er enige om at jordvern er viktig.

«En forutsetning for å nå FNs bærekraftsmål.» Bollestad og Astrup

Det er nødvendig på grunn av egen matsikkerhet, ja, en forutsetning for at Norge skal kunne øke selvforsyningsgraden!

Bare 3 % av Norges areal er matjord og Norge er allerede på jumboplass når det gjeld fulldyrka jord per innbygger

+ et etisk ansvar

+ i møte med og for å redusere klimaendringene

“Det å sikre nok mat til en raskt økende befolkning i en stadig varmere verden, er den viktigste problemstillingen som verdens befolkning står overfor. Norge må derfor gjøre det vi kan for å løse dette problemet.”

Økt etterspørsel etter mat i verden

- I 2050 vil verdens befolkning ha behov for 60% mer mat
- Jord vert bygd ned i stor stil globalt
- Erosjon fører til enorme jordtap hvert år
- Matproduksjon globalt er trua av klimaendring, erosjon, utarming og mangel på vatn

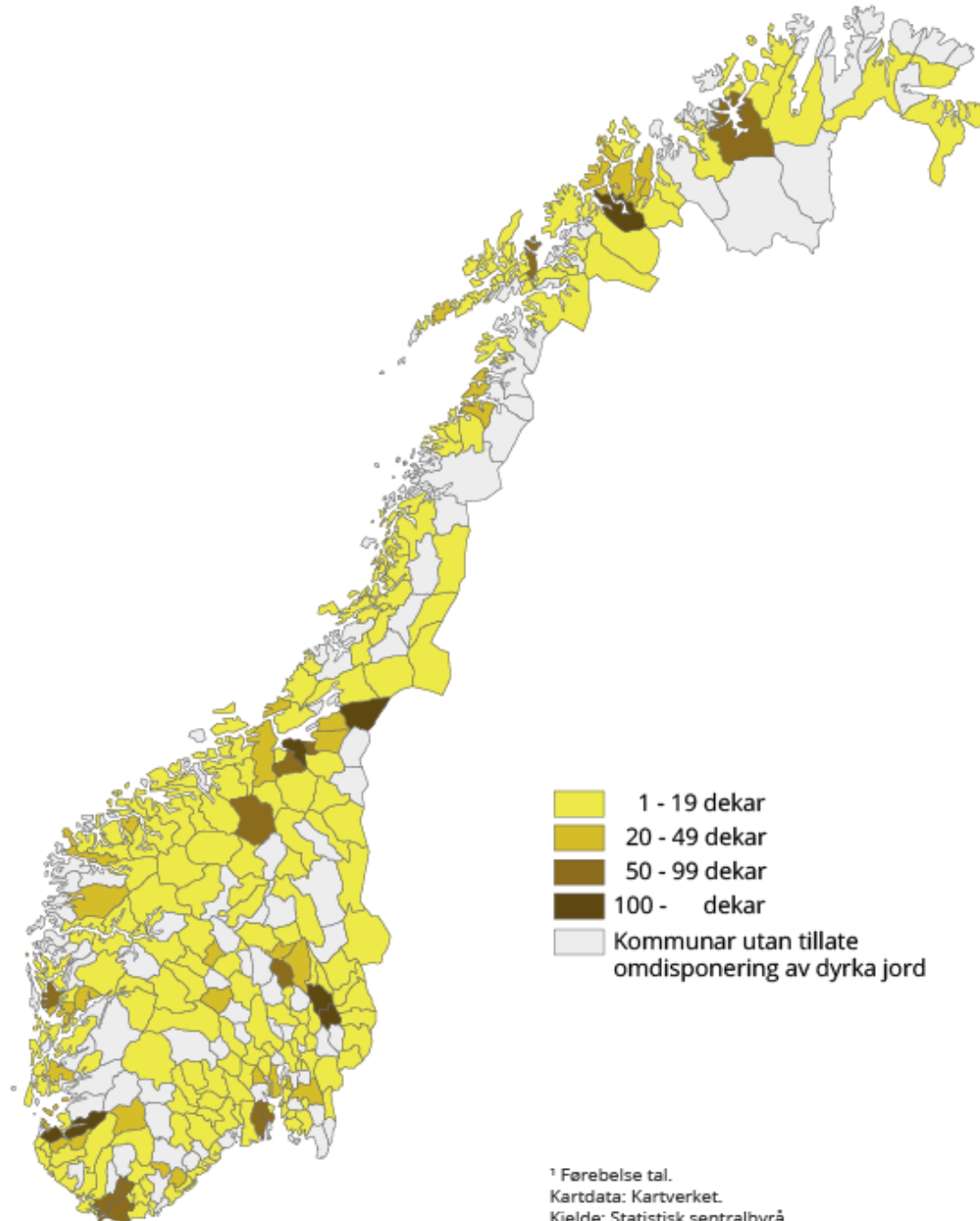

Bondens samfunnsoppdrag

- Å produsere mer mat basert på norske ressurser (over hele landet)
 - På en klimavennlig og bærekraftig måte
- => Vi trenger mer, ikke mindre matjord
- => Opptrapping og satsing må skje uten at vi forbruker egen matjord

Tillate omdisponering av dyrka jord til andre føremål enn jordbruk. 2020¹

VESTFOLD OG TELEMARKE BONDELAGE

¹ Førebelse tal.
Kartdata: Kartverket.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

VESTFOLD OG TELEMARK BONDELAG

Matjorda i Vestfold og Telemark er ekstra verdifull

Tabell 5.2 Dekningsbidrag og erstatningsbeløp for ulike kulturer i Vestfold

Kulturtype	Dekningsbidrag per dekar	Erstatningsbeløp per dekar
Grovfør	1 600	40 000
Korn	1 000	25 000
Bygg	886	22 150
Høstrug (mat)	1 278	31 950
Vårraps	1 099	27 475
Vårhvetete (mat)	1 022	25 550
Poteter	5 000	125 000
Grønnsaker	10 000	250 000
Frukt	12 000	300 000
Bær	10 000	250 000

Kilde: Bunger, A. mfl. 2014.

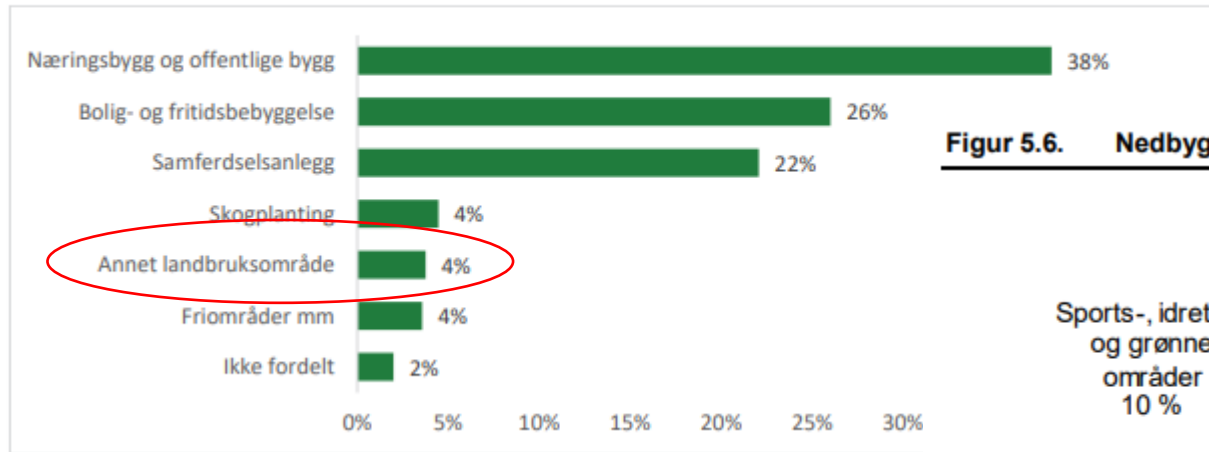
Tabell 5.3 Kalorier per kultur og hvor mange mennesker et dekar kan mette gjennom et år

Produkt	Kcal per kilo	Kilo per dekar	Kcal (i tusen) per dekar	Antall mennesker som kan mettes årlig per daa ³¹
Potet (tidlig) ⁵²	750	2250	1688	1,93
Potet (konsumpotet)	750	3000	2250	2,57
Potet (pomme frites)	750	5000	3750	4,28
Hvetemel (sammalt)	2910	450	1310	1,49
Løk	310	4000	1240	1,42
Kålrot	320	4100	1312	1,50
Eple	470	1875	881	1,01
Gulrot (konsum)	470	3500	1645	1,88
Gulrot (skiver)	470	6000	2820	3,22
Gulrot (terning)	470	7500	3525	4,02
Rosnkål (industri)	330	1000	330	0,38
Blomkål (industri)	220	2000	440	0,50
Grovfør ³³			104	0,13

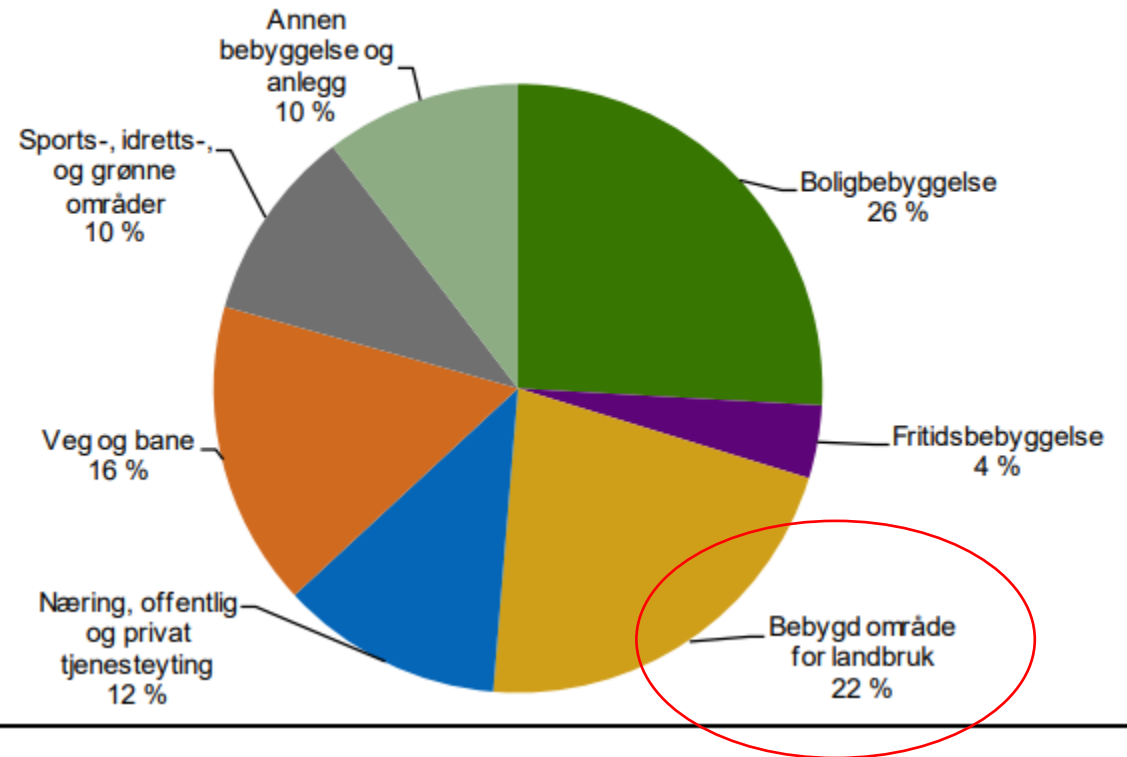
Kilder: (Kaloritabell 2014), Per Boe Guren, Torgeir Tajet, Leidulf Nordang, SSB³⁴

Hva med landbrukets egen nedbygging?

Figur 1.9 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i Vestfold og Telemark 2010–2020, etter formål. Kilde: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

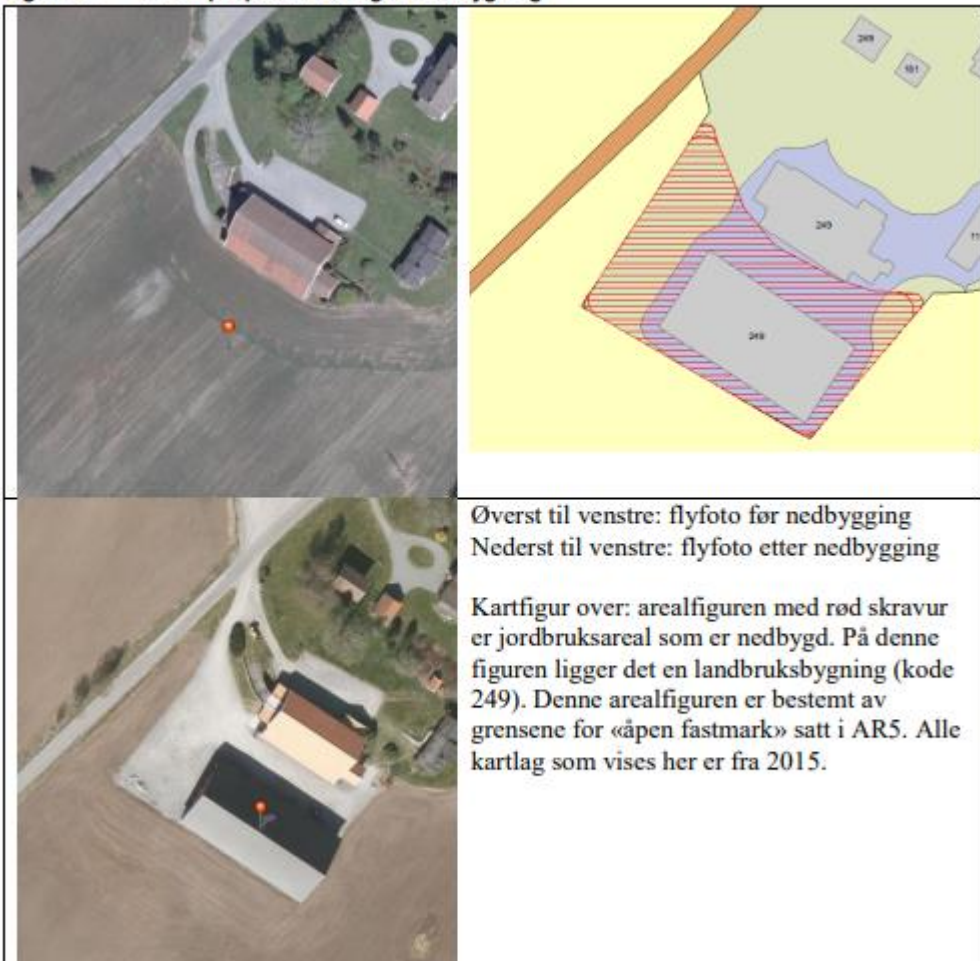
Figur 5.6. Nedbygging av jordbruksareal til ulike formål. Hele landet. 2004-2015. Prosent

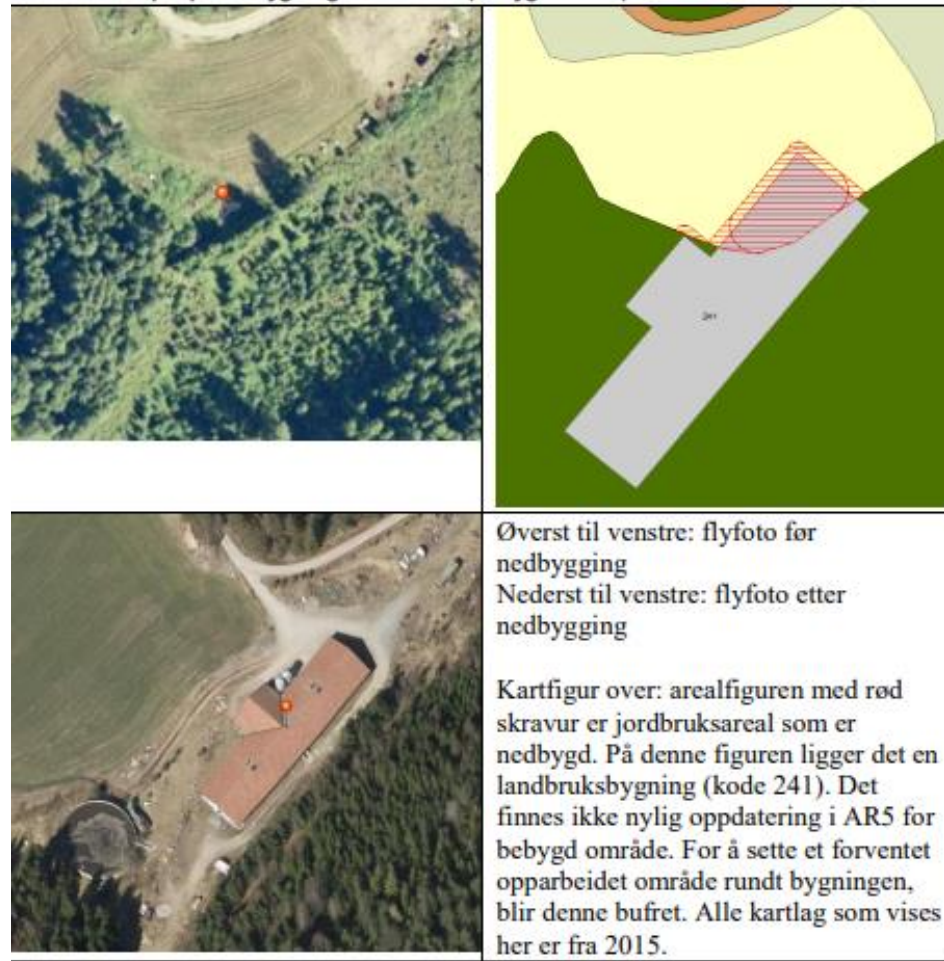
VESTFOLD OG TELEMARKE BONDELAG

Figur 1.5 Eksempel på en arealfigur med bygning

Kilde: Kartdata fra SSB, Kartverket og NIBIO, flyfoto fra norgebilder.no

Figur 1.6 Eksempel på en bygning med buffer (bebygd buffer)

Kilde: Kartdata fra SSB, Kartverket og NIBIO, flyfoto fra norgebilder.no

Landbrukets egen nedbygging

SSB, Juni 2017: 22 % av all nedbygging 2004-15

Slås fast i Norges Bondelags næringspolitiske program (NPP) og i NBs egen jordvernstrategi:

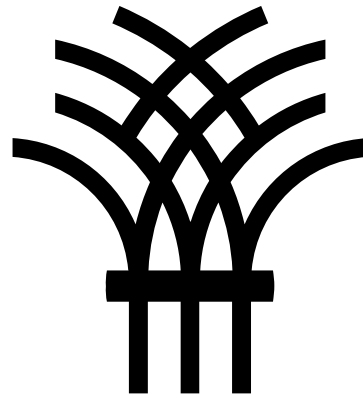
Landbrukets egen nedbygging må ned

Hvorfor?

- Vårt næringsareal og –grunnlag
- Ja, vi er i en særstilling, enn så lenge, men...
- Stein i glasshus

Hvordan?

- Rådgivingsapparatet i NLR (bygg)
- Øke bondens kunnskap om fortetting og transformasjon
- Informasjonsarbeid

Jordvern = Hardt arbeid over tid.
Ikke gi seg før andre ekstraomgang og
straffesparkkonkurransen er ferdig. I omkampen...

Takk for meg og lykke til!